

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 526/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Ľubomírom Nemčekom, advokátom, Čajkovského 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Senica č. k. 7Cb/4/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cb/4/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje uznesenie okresného súdu č. k. 7Cb/4/2023-36 zo 6. júna 2023 zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Žiada priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaných spisov vedených v konaní pred okresným súdom pod sp. zn. 8Cb/79/2014 a sp. zn. 7Cb/4/2022 vyplýva, že v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 8Cb/17/2013 o zaplatenie 12 147,15 eur s príslušenstvom a zmluvnej pokuty vystupovala sťažovateľka v procesnej pozícii žalovanej. V tomto konaní sa vzájomnou žalobou vylúčenou na samostatné konanie rozsudkom č. k. 8Cb/17/2013 z 11. decembra 2013 domáhala zaplatenia sumy vo výške 280 907,21 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia. Predmetné konanie bolo následne vedené na okresnom súde pod sp. zn. 8Cb/79/2014.

3. V rámci konania pred okresným súdom vedeného pod sp. zn. 8Cb/17/2013 podala sťažovateľka návrh na nariadenie predbežného opatrenia smerujúceho proti žalobcovi, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením č. k. 8Cb/17/2013 z 26. novembra 2013 tak, že návrh sťažovateľky zamietol. Následne Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 21Cob/65/2014 z 2. mája 2014 zmenil uznesenie krajského súdu a predbežné opatrenie nariadil.

4. V priebehu konania pred okresným súdom vedeného pod sp. zn. 8Cb/79/2014 pred prvým pojednávaním vo veci samej sťažovateľka podaním zo 16. júna 2022 vzala svoju žalobu v celom rozsahu späť, navrhla konanie zastaviť, žiadnej zo strán nepriznať náhradu trov konania a tiež navrhla zrušenie predbežného opatrenia nariadeného krajským súdom uznesením č. k. 21Cob/65/2014 z 2. mája 2014.

4.1. Okresný súd uznesením č. k. 8Cb/79/2014 z 12. júla 2022, právoplatným 2. augusta 2022, konanie zastavil (I. výrok) a žalovanému nárok na náhradu trov nepriznal (II. výrok).

4.2. Návrh sťažovateľky na zrušenie nariadeného predbežného opatrenia bol zapísaný pod novou sp. zn. 7Cb/4/2022. Sťažovateľka prijala 27. augusta 2022 výzvu na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia v sume 33 eur. Namietajúc nesprávny procesný postup súdu vo vzťahu k jej podaniu zo 16. júna 2022, podala okresnému súdu sťažnosť 27. augusta 2022. Podľa jej názoru mal súd v súlade s § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodnúť o zrušení neodkladného opatrenia už v uznesení označenom v bode 4.1. tohto uznesenia s tým, že vylúčenie návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia a spolplatenie tohto návrhu nemá oporu v platnej právnej úprave ani v procesnom úkone sťažovateľky zo 16. júna 2022. Okresný súd uznesením č. k. 7Cb/4/2022 z 27. januára 2023 (právoplatné 28. februára 2023) neodkladné opatrenie nariadené krajským súdom zrušil s tým, že konanie vo veci samej vedenej pod sp. zn. 8Cb/79/2014 je právoplatne skončené, a tak nariadené neodkladné opatrenie stratilo svoje opodstatnenie. Súčasne s uznesením bol doručený sťažovateľke aj prípis od súdnej asistentky, ktorého obsahom bolo oznámenie o bezpredmetnosti výzvy na zaplatenie súdneho poplatku v sume 33 eur.

4.3. Okresný súd uznesením č. k. 7Cb/4/2022 z 29. marca 2023 opätovne vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia v sume 16,50 eur. O podanej sťažnosti rozhodol okresný súd uznesením č. k. 7Cb/4/2022 zo 6. júna 2023 (právoplatné 16. júna 2023) tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Súd s poukazom na položku 1 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) vysvetlil, že z návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia sa platí súdny poplatok vo výške 33 eur s tým, že výška súdneho poplatku bola v zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. znížená o 50 % na sumu 16,50 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka podala po vydaní zamietavého uznesenia okresného súdu ústavnú sťažnosť, ktorou namieta porušenie práva na spravodlivý súdny proces, právo na zákonného sudcu a právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V ústavnej sťažnosti uvádza, že dôvod protiústavnosti vidí vo svojvoľnom a právne nedovolenom postupe okresného súdu. Konkrétne poukazuje na to, že súd posúdil podanie sťažovateľky zo 16. júna 2022 v konaní pod sp. zn.

8Cb/79/2014 v časti návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia bez vecnej súvislosti so späťvzatím žaloby, izolovane od merita sporu a od ostatného obsahu uvedeného podania, v dôsledku čoho bezdôvodne vylúčil tento návrh zo súdneho oddelenia do oddelenia 7Cb. Sťažovateľka ďalej argumentuje takto:

- a) v súlade § 335 ods. 1 CSP (v spojení s § 471 ods. 1 CSP) mal súd *ex offio* predbežné opatrenie zrušiť v uznesení o zastavení konania, urobil tak v samostatnom uznesení, ktoré však nie je možné považovať za rozhodnutie zákonného sudcu;
- b) zotrvávanie na zaplatení súdneho poplatku za návrh, ktorý nemá byť spoplatnený, neprimerane zaťažuje sťažovateľku (v rozpore s princípom čl. 17 CSP) a zároveň jej spôsobil škodu vo forme nákladov za právne služby;
- c) vylúčením návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia, ako aj podivným vyrubovaním poplatku za návrh súd (*iura novit curia*) nemá lavírovať v procesnom postupe, ktorý je výslovne v zákone upravený;
- d) takýto postup vykazuje znaky prietáhov v súdnom konaní a navyše dostáva sťažovateľku do stavu právnej neistoty;
- e) sťažovateľka nedostala jasné a zrozumiteľné dôvody, ktoré konajúci súd viedli k takémuto postupu, čoho dôkazom je arbitrárne a nepreskúmateľné uznesenie vydané v napadnutom konaní zo 6. júna 2023, proti ktorému nie je prípustný žiaden opravný prostriedok.

6. Sťažovateľka osobitne odôvodňuje výšku požadovaného finančného zadostučinenia svojvoľným rozhodovaním okresného súdu o zrušení neodkladného opatrenia, čo spôsobilo prietáhy v konaní ako aj porušenie práva na zákonného sudcu, s tým, že súd mal (v súlade s § 335 ods. 1 CSP) rozhodnúť o zrušení neodkladného opatrenia už v uznesení č. k. 8Cb/79/2014 z 12. júla 2022, a nie vytvoriť nové samostatné a návrhové konanie. Tiež namieta vznik škody (vo výške nákladov na právnom zastúpení), pretrvávajúci stav právnej neistoty a hrozby škody na majetku, proti ktorému sa nemá možnosť brániť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesprávny procesný postup okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o jej podaní zo 16. júna 2022. Sťažovateľka tvrdí, že súd mal o jej návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia rozhodnúť v uznesení č. k. 8Cb/79/2014 z 12. júla 2022, a nie ho bezdôvodne vylúčiť na samostatné konanie, čo napokon viedlo k spoplatneniu tohto konania. V napadnutom konaní vidí porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1) a porušenie práva na konanie bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

8. Vzhľadom na namietané porušenie základných práv podľa ústavy a dohovoru, ktoré podľa tvrdenia sťažovateľky nastalo nesprávnym postupom okresného súdu pri zapísaní návrhu na zrušenie predbežného opatrenia pod novú spisovú značku a s tým súvisiacim uložením poplatkovej povinnosti, sa ústavný súd najprv zaoberal procesnými súvislosťami sťažovateľkou zvoleného postupu, a to v kontexte posudzovania prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Pri tomto skúmaní sa

ústavný súd zameral na obsah argumentácie sťažovateľky premietnútý v sťažnostiach proti vyrubeniu súdneho poplatku z 27. augusta 2022 a 29. marca 2023 s osobitným prihliadnutím na to, v akej procesnej fáze konania túto argumentáciu uplatnila.

9. Ústavný súd stabilne judikuje, že ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré iný právny predpis poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktoré porušenie sťažovateľ namieta riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (III. ÚS 1/04). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011). K tomu treba dodať, že sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP).

10. Pokiaľ sťažovateľka namietala nesprávny procesný postup súdu tvrdením, že vylúčenie návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia z konania vedeného pod sp. zn. 8Cb/79/2014 nemá oporu v platnej právnej úprave ani v jej procesnom úkone z 16. júna 2022, je toto relevantná argumentácia, najmä pokiaľ by sa pokúsila brániť proti uzneseniu č. k. 8Cb/79/201 z 12. júla 2022 o zastavení konania, v ktorom absentoval výrok o ňou iniciovanom návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia. Avšak, keď sa „neúplnému“ rozhodnutiu proti tomuto uzneseniu nebránila, nepodala odvolanie, hoci túto možnosť mala, o čom bola v danom uznesení aj výslovne poučená, nie je možné hovoriť o vyčerpaní právnych prostriedkov podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Bolo na mieste robiť všetky úkony a podniknúť všetky dostupné možnosti, ktoré jej právny poriadok k uplatneniu jej práva ponúka. Argumentácia sťažovateľky o nutnosti/správnosti/zákonnosti zrušenia neodkladného opatrenia v uznesení o zastavení konania v na to nadväzujúcom konaní o zrušení neodkladného opatrenia, resp. sťažnosti proti vyrubeniu súdneho poplatku (sp. zn. 7Cb/4/2022), nie je vo vzťahu k odlišnému predmetu konania relevantná.

10.1. Pokiaľ ide o samotný proces vyrubovania súdneho poplatku (bod 4.2, 4.3) možno prisvedčiť sťažovateľke v tom, že vyznieva pomerne zmätočne, najmä v spôsobe, akým okresný súd reagoval na jej prvú sťažnosť proti nesprávne vyrubnému poplatku vo výške 33 eur. Ústavný súd zasahuje do rozhodnutí súdov v otázke trov konania len pri extrémnom vybočení z pravidiel (IV. ÚS 248/08). V okolnostiach tohto prípadu, t. j. v konečnom výsledku konania o vyrubení poplatku v polovičnej výške (bod 4.3. tohto uznesenia) nevidí ústavný súd také črty svojvôle pri aplikácii príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, resp. nevidí takú nepreskúmateľnosť odôvodnenia uznesenia okresného súdu o zamietnutí sťažnosti, ktoré by mohli viesť k novej úvahe o ústavnoprávnej dimenzii rozhodovania o trovách konania, a tak k vysloveniu záveru o dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti.

11. Na základe uvedeného možno konštatovať, že ústavná sťažnosť je v rozsahu namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny,

ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o napadnuté konanie o zrušení neodkladného opatrenia/vyrubenia súdneho poplatku pred okresným súdom, neprípustná a ako taká bola v tejto časti odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v snahe autenticky porozumieť textu ústavnej sťažnosti ako celku sa nad rámec zaoberal aj uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti zo 6. júna 2023, pokiaľ išlo o hodnotenie jeho ústavnej udržateľnosti, a nezistil žiaden relevantný dôvod, pre ktorý by v prípade, ak by aj bola ústavná sťažnosť prípustná, mohol ústavnej sťažnosti v tejto časti vyhovieť a uplatniť svoju kasačnú právomoc.

12. Keďže z napadnutého postupu okresného súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k zásahu do základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ústavný súd z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

13. Čo sa týka namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, je zrejmé, že napadnuté konanie o zrušení neodkladného opatrenia vrátane fázy vyrubovania súdneho poplatku bolo právoplatne ukončené (16. júna 2023) ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (28. jún 2023). Táto skutočnosť bráni ústavnému súdu vysloviť porušenie namietaných základných práv sťažovateľky. Preto je ústavná sťažnosť v rozsahu týchto základných práv podľa ústavy a dohovoru zjavne neopodstatnená a ako taká bola odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

14. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu